

gratulált nekem az egyetemhez. Azt mondotta, hogy

a világon szinte példa nélkül áll, hogy egy város annyit áldozzon az egyetemére, mint Szeged.

Most gyenge helyzetben vagyunk.

Minden városnak van politikai erőssége, éppen csak mi állunk minden támasz nélkül.

Áldozatai vagyunk annak a gyűlöletnek, amelyet némelyek ellenünk éreznek. Nem tudom elhinni, hogy Hóman kultuszminiszter, aki egész életét a tudomány szolgálatában töltötte,

magára vállalja „az egyetemcsónkító miniszter” nevet.

A legnagyobb igazságtalanság lenne a szegedi egyetem megcsónkítása, amely méltó utóda a nagymultú kolozsvári egyetemnek s már 64 éves, szemben a debreceni és a pécsi egyetemekkel, amelyek 14–15 évesek, a szegedihez képest gyermekek. A világ összes tudományos társulatai nagyrabecsülték már ezt az egyetemet, amikor a többieknek még hírük sem volt. Soha még olyan könnyen nem áldozott a szegedi polgár, mint amikor az egyetemről volt szó s még az átokházi magyar is jól tudja, mit jelentene az egyetem megcsónkítása.

— Ma is járnak ide erdélyi fiúk.

— mondotta elcsukló hangon a polgármester. Hogyan számolnak majd azok be otthonmaradt testvéreiknek, akik azzal a boldogító tudattal várják a jobb napok eljövételét, hogy az anyaországban nincs tespedés, kulturmunka folyik. Trianonban külső ellenségek vették el tőlünk a hátteret, a hinterlandot, de most mikor

saját kormányunk veszi el kultúránk létalapját, ez százszorosan fáj nekünk, mert súlyosan igazságtalan.

— Az idén nyáron, a gödöllői dombori idején sokszáz külföldi cserkész látogatott el Szegedre. A madagaszkáriakkal, az osztákokkal, az angolokkal, a franciákkal együtt csendben, feltűnés nélkül idejött egy csoport magyar cserkész: ötven kolozsvári cserkész volt. Be mentek az egyetemre, jelentkeztek a rektornál is és kijelentették, hogy megelégedetten látták azt, hogy itt Szegeden milyen szeretettel fogadták

a menekült kolozsvári egyetemet.

— Ugyan mit szölköltek volna a kolozsvári cserkészfiúk, ha azt látták volna, hogy levágták ennek az egyetemnek egyik tagját. Visszamentek volna kincses, szép Kolozsvárra és keserves könnyek között mondták volna meg, hogy nagyon nagy csalódás érte őket Szegeden, mert az odámenekült kolozsvári egyetemet megcsónkították.

— Keresztül utazott nemrég egy aradi magyar újságíró, az „Aradi Közlöny” munkatársa. Szegedi impresszióiról nemsokára egy hangulatos, szép tudósításban számolt be. Azt írta benne, hogy a magyar kormány pártolja a városokat, a kulturát, mert Szegeden is gyönyörű paloták, klinikák épültek. Akik olvasták ezt a cikket az aradi újságban, azt mondhatták, hogy a magyar nép él a kultúráért, emeli a kultúrát és állam, város egyaránt nem sajnál semmi pénzátáldozatot azért, hogy ezt a kultúrát emelje és megőrizze.

— De mit fognak majd szólni odaát Erdélyben, ha azt hallják, hogy a szegedi egyetemet megcsónkítják, levágták testéről az egyik fakultását...

Amikor a polgármester beszédjében idáig ért, hangja már egészen elcsuklott és szemei könnyel teltek meg. Nem is tudta tovább folytatni beszédjét. Majd kis szünet múltán ezzel a mondattal búcsuzott a diákdeputációtól:

— Isten kezében vagyunk!

Az egyetemi ifjuság dr. Somogyi Szilveszter polgármestertől való távozása után a város főbb utvonalaiban a Szukováthy-téri bölcsészeti fakultás épülete elé vonult. Itt 15 tagú küldöttség kereste fel az egyes tantermeket és az ott

talált hallgatókat csatlakozásra szólította fel. Valamennyi terem percek alatt kiürült, csak az egyik tanteremben, ahol Grenais francia lektor tartott órát, nem jöttek ki a hallgatók. Erre a küldöttség értesítette a nem várt körülményről a lennt várakozó tömeget, amelyből mindegy kétszázan benyomultak az épületbe és a francia lektort felszólították, hogy engedje hozzájuk csatlakozni a hallgatóit. A lektor valószínűleg nem értette meg a felhívást és nem engedte ki a hallgatókat. Erre a diákok benyomultak a tanterembe és

a lektort kituszkolták onnan „pfui lektor” kiáltásokkal.

Az incidens után az egyetemi diákok küldöttsége

dr. Schmidt Henrik prorektort, bölcsészeti dékánt

kereste fel, aki a következőket mondotta a küldöttségnek:

— Fájdalom volna, hogyha a szegedi egyetemet csorbitás érne. A miniszter ur szavából azonban erre nézve véglegest nem lehet következtetni, mert azt mondotta, ne higgye senki-

az ifjuság memorandumát,

amelyet délután adtak át dr. Veress Elemér orvoskari dékánnak és az egyetemi tanácsnak, hogy juttassák el Hóman kultuszminiszterhez. A memorandum a következőket tartalmazza:

Nagyméltóságu Miniszter Ural

Kegyelmes Uram!

A szegedi egyetemi polgárság a mai napon nagygyűlést tartott, amelyen elhatározta, hogy a szegedi egyetem megcsónkításának tervével kapcsolatban eljuttatja tiszteletteljes észrevételeit és kívánságait Nagyméltóságu Miniszter Urhoz. Erre való hivatkozással az alábbiakat terjesztjük Nagyméltóságod elé:

Az egyetlen jelenlegi fegyverünk, amellyel küzdhetünk az utódállamok ellen s amellyel felülemelkedünk rajtuk, az a kultúrálény, amelynek legfőbb bástyái a magyar egyetemek.

De még ezek közül az egyetemek közül elősorban a szegedi jön számításba, amelynek kettős hivatása van. Az egyik a tudományok ápolása, a másik fenntartani azokat a hagyományokat, amelyeket a dicső múlt ró reá, tanusítani azt, hogy ideiglenesen székel Szegeden s hivatott-sága majdan egyszer újból kincses Kolozsvárra hirdetni magyar szóval a magyar tudományokat.

Vajon lehet-e, vajon szabad-e a csonka hazában csonka egyetemmel mintegy igazolni azt, hogy a trianoni jogfosztást elismerjük?

A mai magyar egyetemi ifjuság minden áldozatra kész, holott talán bizonyos előnyöket jelentene, ha kevesebben kapnának diplomát. De átérzi, hogy közös érdekeit félre kell tennie és még a mostaninál is nagyobb áldozatokat kell vállalnia, mert

az egyetem megcsónkítása feladását jelenti előretolt kulturálisaink egyikeinek.

S ha a magyar szülő meghozza azt az áldozatot, hogy egyetemre küldi leányait, fiait, szabad-e őt újabb terhekkel sújtani, szabad-e arra kényszeríteni, hogy távoli egyetemre küldje gyermekeit s így anyagi tehetséget a végsőkig igénybe vegye?

Tudatában vagyunk annak, hogy minő terheket jelent az államnak egyetemei fenntartása, de ha kétszeresre emelkednének is ezek a terhek, akkor sem szabad ott takarékoskodni, ahol az a kultúránívó rovására megy.

Voltak hangok, amelyek igyekeztek politikai tökéletet kovácsolni az egyetem megcsónkításának tervéből s ezzel — céltudatosan — kioldták azt az egységet, amelynek nemzeti céljait szolgálja a keresztény, magyar egyetemi polgárság is. Valamely kultúrakérdés és kulturális intézmény csak addig szolgálhatja eredeti rendeltetését, amíg mentes minden napi politikumtól. Tudjuk, hogy a kulturpolitika nem lehet pártpolitika s bár az egyetemi polgárság nem ült fel ezeknek a tendenciáknak, mégis a hiszékenyebb közvélemény megnyugtatóására szükségesnek tartjuk és tisztelettel

sem, hogy ő ellensége a szegedi egyetemnek. Azon lesz, hogy a szegedi egyetemet minél kisebb csorbitás érje. Véglegest most senkisémet tudhat, mert hiszen a tárgyalások még folynak. Azt hiszem, ahogy tavaly sikerült az egyetemet átmenteni csorbitatlanul az új szitendő számára, úgy

most is sikerülni fog, hogy ezek a gyönyörű épületek, amelyeket itt az orvosi kar számára épültek, ne álljanak majd üresen

és az a csodálatos berendezés, amelynek segítségével olyan nagy tudományos munka folyik, használatban maradjon, a finom műszerek ne rozsdásodjanak meg. Erre biztosítást nyújt a kultuszminiszter ur jóindulata, a társadalomnak az egyetemhez való ragaszkodása és az ifjuság a lelkesedése. Leghelyesebb volna, ha most nyugodtan szétoszlának.

A Szukováthy-térről az egyetemi hallgatók a Tanárképző Főiskola elé, majd a Turul Szövetségnek a Gizella-tér 3. szám alatt lévő egyetemi helyisége elé vonultak. Itt dr. Karácsonyi Ágoston felolvasta

kérjük az ezirányú megnyugtatót is.

A szegedi egyetem polgársága mindenkor példás fegyelmezettséggel viselte a magyar megpróbáltatás másfélévtizedes korszakát és a legnagyobb lelkiismeretességgel igyekezett eleget tenni azon kötelezettségének, hogy tanulmányai pontos elvégzésével a magyar kultúrának valóban értékes harcosa lehessen.

Az egyetem megcsónkításával kapcsolatos híresztelések — amelyeknek valódiságát nem tudjuk és nem akarjuk elhinni — fiatal és az ezer nélkülözésben elkeseredett lelkünk egyensúlyát lassan képesek lesznek annyira felborítani, hogy százszázalékosan átértézt elhivatottságunknak úgy eleget tenni, ahogy a magyar jelen a magyar jövőtől azt elvárja, nem tudunk.

Eppen ezért kérjük Nagyméltóságod megnyugtató válaszát, hogy

a szegedi egyetemet eredeti épségében fenntartani és universitási jellegét épségben hagyni kegyeskedjék.

Abban a reményben, hogy kérő szavunk Nagyméltóságodnál meghallgatásra talál, ma-radunk Nagyméltóságod iránt

Szeged, 1933. évi október hó 24-én.

mély tisztelettel:

A szegedi egyetem polgársága.

A Gizella-térről a diákok impozáns menete a Tisza Lajos-köruton a Magyar Távirati Iroda kirendeltsége elé vonult, ahol Kovács Mihály joghallgató az ifjuság nevében felkérte az MTK kirendeltségének vezetőjét: dr. Szilágyi Bélát, adja tudtára az ország sajtójának, hogy

a szegedi egyetem ifjusága nem engedi megcsónkítani az egyetemet.

A Távirati Iroda elől az egyetemi hallgatók a bajtársi szövetségek helyiségébe vonultak és megkezdtek a kultuszminiszternek elküldendő memorandum aláírását. Kedd estig a memorandumot közel ezren írták alá az egyetemi hallgatók közül, de az aláírást szerdán délelőtt még folytatják.

(Tudósításunk folytatása a 7. oldalon.)

Képkiallítás!

megnyílt a Széchenyi tér 2. sz. alatti üzlethelyiségben.

A legkiválóbb magyar festőművészek festményeiből.

Telepi Károly, Romek Árpád, Iványi Grünvald, Heyer Arthur, Magyar Manheimer, Herman Lipót, Edvi Illés Aladár, Bruck Miksa, Rudnay Gyula, Glatzer Armin, Czene Béla, Belányi Viktor, Kövér Gyula, Baráth István s b. olcsó havi részletre is megvásárolhatók.

Belépő díj nincs!

A kiállítás vételkényszer nélkül megtekinthető.

SORRENTÓ KÉPSZALON
BUDAPEST.